

ЗАКОН

О ДОПУНИ ЗАКОНА О ВРАЋАЊУ ОДУЗЕТЕ ИМОВИНЕ И ОБЕШТЕЋЕЊУ

Члан 1.

У Закону о враћању одузете имовине и обештећењу („Службени гласник РС”, бр. 72/11, 108/13, 142/14, 88/15 – УС, 95/18 и 153/20) после члана 50. додају се назив члана и члан 50а који гласе:

„Јавна електронска евиденција непокретности за које је поднет захтев

Члан 50а

Агенција успоставља и води, у електронском облику, јавно доступну евиденцију непокретности за које је поднет захтев за враћање одузете имовине или обештећење по овом закону, као и за непокретности за које је поднет захтев за враћање одузете имовине по Закону о отклањању последица одузимања имовине жртвама холокауста које немају живих законских наследника.

Евиденција из става 1. овог члана омогућава претрагу најмање према:

- 1) катастарској општини;
- 2) броју катастарске парцеле;
- 3) броју предмета Агенције;
- 4) статусу поступка.

Агенција је дужна да евиденцију из става 1. овог члана води ажурно и да сваку промену података унесе без одлагања, а најкасније у року од 15 дана од дана настанка промене.

Евиденција из става 1. овог члана не може садржати податке о личности који нису неопходни за остваривање сврхе евиденције.

Подаци из евиденције из става 1. овог члана доступни су без накнаде на интернет страници Агенције.

Агенција и Републички геодетски завод дужни су да обезбеде техничку усклађеност података из евиденције из става 1. овог члана са подацима који се воде у катастру непокретности.”.

Члан 2.

Подаци о личности који се обрађују на основу овог закона обрађују се само у обиму који је неопходан за идентификацију предмета реституције, непокретности и статуса поступка, у складу са законом којим се уређује заштита података о личности.

Јавна доступност података не може се користити за објављивање података о личности који нису неопходни за остваривање циља овог закона.

Члан 3.

Надзор над извршавањем обавеза Агенције за реституцију из члана 1. овог закона врши министарство надлежно за послове финансија.

Члан 4.

Агенција за реституцију успоставља и чини јавно доступном евиденцију из члана 1. овог закона у року од три месеца од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 5.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

О Б Р А З Л О Ж Е Њ Е

I. УСТАВНИ ОСНОВ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Уставни основ за доношење Закона о допуни Закона о враћању одузете имовине и обештећењу садржан је у члану 97. тачка 2) Устава Републике Србије, којим је утврђено да Република Србија уређује и обезбеђује остваривање и заштиту слобода и права грађана, као и у члану 97. тачка 17) Устава, којим је утврђено да Република Србија уређује и друге односе од интереса за Републику Србију.

II. РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Законом о враћању одузете имовине и обештећењу („Службени гласник РС”, бр. 72/11, 108/13, 142/14, 88/15 – УС, 95/2018 и 153/2020) уређени су услови, начин и поступак враћања одузете имовине и обештећења за имовину која је одузета применом прописа о национализацији, аграрној реформи, конфискацији и других прописа донетих након Другог светског рата.

Поступак по захтевима за враћање одузете имовине и обештећење спроводи Агенција за реституцију.

Важећим законом већ је предвиђено вођење електронске евиденције о поднетим захтевима, као и објављивање одређених података о тим захтевима. Међутим, постојећи начин вођења и објављивања података не обезбеђује у довољној мери једноставан, систематизован и претражив приступ информацијама о конкретним непокретностима које су обухваћене поступцима реституције.

Посебан проблем представља чињеница да заинтересована лица често немају могућност да једноставном претрагом према катастарској општини и броју катастарске парцеле утврде да ли је одређена непокретност предмет поступка враћања одузете имовине или обештећења и који је статус тог поступка. Ово питање је од посебног значаја за правну сигурност, имајући у виду да постојање поступка враћања одузете имовине или обештећења може бити од значаја за располагање непокретношћу и за правни положај лица која намеравају да стекну или на други начин располажу одређеним правом на непокретности.

Због тога је неопходно унапредити постојећи систем тако што ће се успоставити посебна, јавно доступна и претражива електронска евиденција непокретности обухваћених захтевима за враћање одузете имовине или обештећење.

Имајући у виду да се поступци по захтевима за враћање одузете имовине спроводе и на основу Закона о отклањању последица одузимања имовине жртвама Холокауста које немају живих законских наследника, предложеним решењем обухватају се и непокретности за које су поднети захтеви у складу са тим законом. На овај начин обезбеђује се јединствен и целовит приступ јавности података о непокретностима које су обухваћене поступцима враћања одузете имовине.

Циљ предложеног закона је повећање транспарентности поступака реституције и јачање правне сигурности у погледу непокретности које су обухваћене захтевима за враћање одузете имовине или обештећење. Овај циљ се остварује омогућавањем грађанима и другим заинтересованим лицима лаког

и бесплатног приступа подацима о непокретностима обухваћеним поступцима реституције, претраге података према конкретној катастарској парцели, као и обезбеђивањем ажурности података о статусу поступака. Предложено решење доприноси унапређењу транспарентности рада Агенције за реституцију, смањењу ризика приликом располагања непокретностима и јачању правне сигурности учесника у правном промету, уз истовремено обезбеђивање јавности података у складу са прописима којима се уређује заштита података о личности.

Задржавање постојећег начина објављивања података из евиденција не би отклонило уочене недостатке у погледу доступности и претраживости података, док уређивање овог питања подзаконским актом не би било довољно, имајући у виду да се предложеним решењем установљавају обавезе органа јавне власти у погледу успостављања и вођења јавне евиденције, као и правила о јавности и обради података.

Због тога се предложеним законом успоставља посебна јавна електронска евиденција непокретности обухваћених захтевима за реституцију.

III. ОБЈАШЊЕЊЕ ОСНОВНИХ ПРАВНИХ ИНСТИТУТА И ПОЈЕДИНАЧНИХ РЕШЕЊА

Чланом 1. Предлога закона додаје се нови члан 50а, којим се прописује обавеза Агенције за реституцију да успостави и води јавно доступну електронску евиденцију непокретности за које је поднет захтев за враћање одузете имовине или обештећење, као и за непокретности за које је поднет захтев за враћање одузете имовине по Закону о отклањању последица одузимања имовине жртвама холокауста које немају живих законских наследника.

Прописује се да евиденција омогућава претрагу најмање према катастарској општини, броју катастарске парцеле, броју предмета Агенције за реституцију и статусу поступка. На овај начин заинтересованом лицу омогућава се да непосредно, без подношења посебног захтева органу, провери да ли је одређена непокретност обухваћена поступком реституције.

Предвиђа се обавеза Агенције да евиденцију одржава ажурном и да сваку промену података унесе без одлагања, а најкасније у року од 15 дана од дана настанка промене.

Такође се прописује да евиденција не може садржати податке о личности који нису неопходни за остваривање њене сврхе. Овим решењем се успоставља равнотежа између јавног интереса за транспарентност поступака реституције и права на заштиту података о личности.

Предвиђа се и обавеза Агенције за реституцију и Републичког геодетског завода да обезбеде техничку усклађеност података из јавне евиденције са подацима који се воде у катастру непокретности.

Чланом 2. Предлога закона прописује се да се подаци о личности обрађују само у обиму неопходном за идентификацију предмета реституције, непокретности и статуса поступка, чиме се примењује начело минимизације података и спречава непотребно објављивање података о личности. Јавна доступност података мора бити ограничена на оно што је неопходно за остваривање циља закона и мора бити у складу са прописима којима се уређује заштита података о личности.

Чланом 3. Предлога закона прописује се да надзор над извршавањем обавеза Агенције за реституцију у погледу успостављања, вођења и ажурирања

јавне електронске евиденције врши министарство надлежно за послове финансија. На овај начин обезбеђује се институционални надзор над извршавањем наведених обавеза.

Чланом 4. Предлога закона прописује се рок за успостављање и јавно објављивање електронске евиденције непокретности из члана 1. овог закона.

Чланом 5. Предлога закона прописује се да закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

IV. ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА ПОТРЕБНА ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ЗАКОНА

За спровођење овог закона потребно је обезбедити средства за успостављање, одржавање и техничко унапређење јавне електронске евиденције.

Имајући у виду да Агенција за реституцију већ води електронску евиденцију предмета и захтева, очекује се да се значајан део активности може реализовати коришћењем постојећих информационих система и расположивих кадровских капацитета.

Додатна средства могу бити потребна за успостављање јавног интерфејса за претрагу, техничко повезивање са системима Републичког геодетског завода, усклађивање и миграцију података, као и за мере информационе безбедности и одржавање система.

Тачан износ потребних средстава зависиће од техничког решења, обима података који ће бити обухваћени евиденцијом и начина повезивања са постојећим информационим системима.

Средства за спровођење закона обезбеђиваће се у буџету Републике Србије, у оквиру средстава која су већ опредељена за рад Агенције за реституцију и Републичког геодетског завода, односно у оквиру средстава која ће за ове намене бити планирана у складу са законом којим се уређује буџетски систем.

Предложеним законом не стварају се нове обавезе Републике Србије у погледу исплате обештећења или враћања имовине, нити се уводе нова права која би имала непосредне финансијске последице по буџет Републике Србије.

V. ОБЈАШЊЕЊЕ РАЗЛОГА ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА ПО ХИТНОМ ПОСТУПКУ

Предлаже се доношење закона по хитном поступку, у складу са чланом 167. Пословника Народне скупштине, имајући у виду да би његово недоношење по хитном поступку могло да проузрокује штетне последице на остваривање права лица по основу Закона о враћању одузете имовине и обештећењу.

ИЗЈАВА О УСКЛАЂЕНОСТИ ПРОПИСА СА ПРОПИСИМА ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ

1. Орган државне управе, односно други овлашћени предлагач прописа

Народни посланик Дане Станојчић

2. Назив прописа

Предлог закона о допуни Закона о враћању одузете имовине и обештећењу
Proposal of the Law on Supplements to the Law on Property Restitution and Compensation

3. Усклађеност прописа с одредбама Споразума о стабилизацији и придруживању између Европских заједница и њихових држава чланица, са једне стране, и Републике Србије са друге стране („Службени гласник РС”, број 83/08) (у даљем тексту: Споразум):

- а) Одредба Споразума која се односи на нормативну садржину прописа,
- б) Прелазни рок за усклађивање законодавства према одредбама Споразума,
- в) Оцена испуњености обавезе које произлазе из наведене одредбе Споразума,
- г) Разлози за делимично испуњавање, односно неиспуњавање обавеза које произлазе из наведене одредбе Споразума,
- д) Веза са Националним програмом за усвајање правних тековина Европске уније.

4. Усклађеност прописа са прописима Европске уније:

- а) Навођење одредби примарних извора права Европске уније и оцене усклађености са њима,
- б) Навођење секундарних извора права Европске уније и оцене усклађености са њима,
/
- в) Навођење осталих извора права Европске уније и усклађеност са њима,
- г) Разлози за делимичну усклађеност, односно неусклађеност,
- д) Рок у којем је предвиђено постизање потпуне усклађености прописа са прописима Европске уније.

5. Уколико не постоје одговарајуће надлежности Европске уније у материји коју регулише пропис, и/или не постоје одговарајући секундарни извори права Европске уније са којима је потребно обезбедити усклађеност, потребно је образложити ту чињеницу. У овом случају, није потребно попуњавати Табелу усклађености прописа. Табелу усклађености није потребно попуњавати и уколико се домаћим прописом не врши пренос одредби секундарног извора права Европске уније већ се искључиво врши примена или спровођење неког захтева који произилази из одредбе секундарног извора права (нпр. Предлогом одлуке о изради стратешке процене утицаја биће спроведена обавеза из члана 4. Директиве 2001/42/ЕЗ, али се не врши и пренос те одредбе директиве).

/

6. Да ли су претходно наведени извори права Европске уније преведени на српски језик?

/

7. Да ли је пропис преведен на неки службени језик Европске уније?

/

8. Сарадња са Европском унијом и учешће консултаната у изради прописа и њихово мишљење о усклађености.

/

Београд, 21. август 2026. године

Потпис овлашћеног предлагача прописа

Дане Станојчић